

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Stalin - zmagovalec

Moskva, 18. julija.

XIV. kongres komunistične stranke pomeni višek Stalinove slave. »Imam vtis,« piše moskovski poročevalec »Daily Herald«, »da je zdaj zaželel diktator javnega priznanja svojega tihega in vztrajnega večletnega političnega dela.« Sovjetski tisk sicer poroča o debati po poročilu tovariša Stalina s 60 govorniki, a dejansko je sprejel kongres njegovo izjavo brez vsakega ugovora. Ni dvoma, da je Stalin dosleden boljševik in da iskreno veruje v svetovno revolucijo na temelju uspehov svojega petletnega načrta. Zoperstavil je »obupni silki propadajočega kapitalističnega sveta Amerike in Evrope« sijajen napredek sovjetske Zveze. Iz govorov Stalina, oziroma Kujbiševa, predsednika Višjeje sovjete za narodno gospodarstvo smo izvedeli, da je bila Rusija tekmo zadnjih dveh let predvojno produkcijo podvojila, in da jo misli do konca leta 1931. še potrojiti. Namesto predlanskih 52 in pol milijonov ton premoga so pridobili 70 milijonov, namesto 17 milijonov ton nafte 32 milijonov itd. »Ni nobenega dvoma,« sta sklenila govornika, »da bomo že tokom treh let izvršili ves petletni načrt na področju težke industrije.«

Sicer kaže istočasno sovjetski tisk, da ne bo imela Rusija prav ničesar od te povišane produkcije. Zvezni finančni komisariat vedno zopet poskušajo oživiti »prostovaljnost« zanimanje za notranje industrijsko posojilo, in se glasi zadnja odredba: »Pri delavcih ne sme biti s to okrožnico zahtevani prispevek manjši od dvotedenske plače.« Tako poroča »Rabočaja gazeta« od 6. t. m., in v isti številki čitamo razburjen članek o stalnem znižanju kakovosti industrijskega blaga. Ta pojav se opazuje v vseh panogah brez izjeme in pomeni nagonski, ponekod morda celo neprostovoljni odgovor izkoriščanih delavcev, ki omagujejo pod težo novega nepretrganega dela. Vsi stavbeni načrti se razblinijo v nič, ker je za nič 80% vse v katerikoli tovarni izdelane opeke. Poljedelski stroji, predpogoj za uspeh Stalinove agrarne politike, niso ničesar vredni. Ukrajinski žitni trust je n. pr. odpisal največje ukrajinski strojni tovarni tovariša Petrovskega, naj ne pošlje nobene sevnice več: so godne samo za muzej, ne pa za setev. V Nadeždinski tovarni so imeli lani 26,6% neporabnih stikov pa tračnic, letos pa znašajo ti odpadki že 33%. V predilniški stroji so napredovali odbirki od 3 na 14%, v gumijevi od 10 na 14% itd. Delavci, ki kupujejo po državnih trgovinah gotovo obleko, tožijo, da ni za nobeno rabo. En rokav je daljši od drugega ali so rokavi druge barve nego suknja. Gumbi so vsi razni. Skornji so tako ozki, da ne more nihče vtakniti noge v golenice itd. Kratkotako: znižanje kakovosti je stalni pojav zvišane produkcije, in »Rabočaja gazeta« priznava, da obuja to dvome o pomenu vseh doseženih uspehov.

A te porazne ugotovitve ostajajo v senci. Stalinovi nasprotniki bi mu lahko ugovarjali samo, če bi imeli možnost razkrinkati pravi smisel njegovih zmagoslavnih številk in dokazati, da se ne strinjajo z dejanskim stanjem. Toda vsa komunistična statistika deluje Stalinu v prilog. Baš med kongresom so bili pogojno obojeni na ustrelitev in skesano prosili pomiloščenja trije inženjerji, voditelji petrogradske strojne tovarne »Krasni Putilovec«: Starikov, Ivanov in Sablin. Bili so krivi, ker so vnaprej povedali, da ne bodo mogli dobaviti zahtevanih 10.000 motornih plugov. Seveda niso bili uslišani, dobili so do 3 milijonov rubljev kredita in izpolnili naročilo. Listi so peli slavo »izredni aktivnosti delavcev«. A zdaj se je izkazalo, da so stroji nerabni, ker ni imela tovarna potrebnih izkušenj in opreme. Inženjerji so ožigosani kot »notranji sovražniki...« Zato so na kongresu vsi molčali, ko je označil Stalin naraščajoče pomanjkanje ter revščino stotomilijonskega nekomunističnega prebivalstva kot »prehodni pojav brez vsakega globokega pomena«. Desničarska opozicija je obmolnila, a vprašanje je, kdaj se bo zopet oglasila?

Mislim, da bo to prav kmalu. Že zdaj je Jiršov jako previdno govoril v seji ministrskega sveta ruske republike o »mučnem naraščajočem napreduku« med resničnostjo in petletnim načrtom. Še več gradiva za premišljevanje nudi sam Stalinov govor. Diktator — ne da bi tega hotel — je odkrito priznal odvisnost svoje industrijske politike od sredstev nekomunističnega prebivalstva. Namesto predlanskih 65 milijonov so dobili letos agrarni kolektivci v državni režiji (sovhози) 856 milijonov vladne podpore. Namesto predlanskih 76 milijonov so prejeli letos agrarni kmečki kolektivci (novi kolhozi) 473 milijonov posojila in 500 milijonov kredita. Vsaj 400 milijonov rubljev je po Stalinu vredno zaplenjeno in kolhozom izročeno premoženje »kulakov«. Toliko denarja požre industrializacija, in ga bo potrebovala vedno več. Odkod ga bo vzela? O tem ni Stalin ničesar povedal. Peljal bo naprej v propast večino prebivalstva, da reši za svetovno poslanstvo izvoljeno manjšino, dokler se ne bo prepričal, da ne more z glavo skozi zid. Pred leti je isto doživel Lenin. Tako zvani »državni kapitalizem« bo nehal, kadar mu ne bo nudila oropana dežela nobene možnosti nadaljnega iztiskanja kateregakoli pridobitnega sloja. Stalin je že uničil ruskega kmeta, in s tem bo usahnili zadnji vir njegovih dohodkov.

Dunajska vremenska napoved: Vreme bo različno oblačno, ponekod nevihte, višja temperatura. Splošna napoved: Verjetno je, da se bo vreme počasi vedno bolj slabšalo.

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, umirjena temperatura, nestalno.

Jugoslavija se popolnoma pridružuje predlogu g. Brianda

Belgrad, 16. julija. m. Naša vlada je 15. t. m. odgovorila na memorandum g. Brianda o organizaciji federativne unije.

Naša vlada je z največjim zadovoljstvom sprejela predlog g. Brianda o organizaciji in ustvarjanju evropske federativne unije. Odgovarjajoč na ta predlog, je naša vlada poudarila velik pomen in važnost, ki jo ima že samo poskus ustvarjanja federativne evropske unije. Brez ozira na nadaljnji razvoj stvari same in brez ozira na samo ustvarjenje te unije, že samo dejstvo, da se dela v pravcu organiziranja skupnosti evropskih držav, je velik napredek na polju sodelovanja narodov v duhu današnje politike, in duhu velike institucije Društva narodov v Ženevi.

Memorandum pripravlja duhove ter dela na ustvarjanju nove atmosfere. Naša vlada visoko ceni namero, da se s novimi metodami in sredstvi rešujejo skupni problemi evropskih držav, katere metode in sredstva so različna na onih, ki

so veljala v preteklosti. Jugoslovanska vlada pristaja na sodelovanje z ostalimi državami članicami Unije. Potrebno pa je poudariti, da se vsaka akcija vodi pod okriljem Društva narodov.

Posebej je treba poudariti pomen osnovanja sekretarijata za proučevanje vseh vprašanih gospodarske narave, ki bodo zainteresirala Unijo. Jugoslovanska vlada smatra, da je ustvarjenje sekretarijata eden prvih neobhodno potrebnih korakov za razvoj in uvrščanje evropske federativne unije. Združitev teh držav v eno organizacijo, katere namen je sodelovanje v vprašanih splošnega interesa, ni naperjeno proti nobeni državi, ki ne bi vstopila v evropsko federativno unijo. Ta Unija se tiče samo Evrope in vanjo bodo vstopile samo evropske države. Pozneje, ko se enkrat Unija okrepi, ko bo že močna in bo s svojim funkcioniranjem koristila splošnosti, bodo lahko vstopile tudi druge države. V Unijo vstopijo evropske države radi tega, da razpravljajo o problemih skupnega

značaja. Druge države ne morejo biti zainteresirane na teh vprašanih. Zato je jasno, radi česar ostale članice Društva narodov niso istočasno članice te Unije.

Naloga Unije je: urejevanje in izboljšanje prometa, izenačenje dela evropskih plovniš komisij, izenačenje železniškega prometa evropskih držav, urejevanje evropske pošte, telegrafa, telefona, izdelava avionskega prometa, gradnja velikih kanalov itd. Naša vlada smatra, da Društvo narodov lahko pomaga ali nadzoruje delavnost regionalnih organizacij. Vendar se pa ona ne more porediti regionalni aktivnosti. Vse to govori za ustvarjenje evropske federativne unije in vse to služi kot razlog, da se predlog g. Brianda od strani jugoslovanske vlade sprejme z velikim navdušenjem. Jugoslovanska vlada se uvršča, ko sprejme spomenico g. Brianda, sama med članice bodoče evropske federativne unije.

Poljska naj postane žrtev nemško-francoske sprave

Splošna ofenziva francoskega in nemškega časopisja proti Poljski
Koridor mora izginiti! — Fantazije g. René Martela

Varšava, 17. julija. b. Nobenemu opazovalcu evropske politike ni moglo uiti, da je izpraznitev Porenja po zveznih četah dala gotovim krogom v Franciji, Angliji in Nemčiji povod za širokopotezno ofenzivo proti Poljski, pod pacifistično pretvezo, da hočejo pobratiti Nemce in Francoze. Umetno inscenirana propaganda je začela s senzacionalnim potovanjem »Matinovega« zunanjepolitičnega urednika M. Jules Sauerweina po vseh državah Evrope, ki se je končalo z bombom, da je v francoskonemškem zblizanju edina rešitev Evrope. V ta koncert so potem vstopili več ali manj nevtralni listi kot »Paris Midie«, ki so že naravnost predlagali kompenzacije, ki bi jih Francija navsezadnje dala, ako bi Nemci privolili v pobratimstvo. Nazadnje pa je pristopil veliki francoski tisk, kakor »L'Ordre«, »La Volonté«, »L'Ouvrier«, »Le Quotidien«, ki si je potem prisvojil nalogo, da evropski javnosti in osobito Poljakom objasni, kako ugodno bi bilo za poljsko republiko, ako bi prostovoljno vrnila Nemčiji koridor, ki jo veže s pristaniščem v baltičkem morju. Za to darilo bi potem tudi Nemčija zaeno s Francijo Poljski garantirala njene meje. Slednja naj bi tudi prevzela častno vlogo, da stoji na braniku proti sovjetskim republikam. V »La Volonté« piše znani francoski profesor Dauzat, da je poljski koridor največja krivica, ki se je Nemcem zgodila in da se mora ta najprej poravnati. Poljakom bi se ponudil kolonialni mandat. Absurdnost tega predloga, ki hoče dati Poljski kolonije, pa ji vzeti možnost dostopa do nje, je drugi tisk strmežljivo spregledal in mirno naprej poudarjal, da naj Poljska plača stroške francoskonemške sprave.

»Morning Post« in »The Daily Telegraph« kojih zveze z angleško ložo so znane in ki že ves

čas sem, odkar obstoji Poljska, izrabljata vsako priliko, da vržeta senco na poljsko narod, seveda z veliko vnamo branila tezo, da mora Poljska vrniti Nemčiji teritorije, ki ti nikdar ne bi smeli pripadati in ki so Nemčiji za njen obstoj neobhodno potrebni.

Tukajšnji politični krogi se s skrbjo povprašujejo, kaj bo nastalo v Evropi, če se zahteva po revizijah mirovnih pogojev, katere so do sedaj zagovarjale pod dirigentstvom Italije in v svetovni vojni premagane države, tako oficijelno postavi tudi od strani zveznih veselil.

Pariz, 17. julija. b. V knjigarni »Librairie des Sciences-Politiques et Sociales« je to dni izšla znamenita knjiga, ki jo je napisal bivši lektor francoskega jezika na ljubljanski univerzi g. René Martel in ki se glasi »Les Frontieres Orientales de l'Allemagne«. Pisatelj je že v eni svojih prejšnjih knjig zadostil podčrtal svoje antipatije do poljskega naroda, ki imajo za protitež naklonjenost do sovjetrov. V tej knjigi je ponovil svoj napad na Poljsko, toplot pa iz simpatij do nemških nacionalistov. Koridor mora izginiti, mesto Danzig mora nazaj k Nemčiji. Vse to pod masko pacifističnega pokreta. In ta »rešitev« se mora najti, se mora, ako bi poljska zaslepljenost njene ugodnosti ne hotela pripoznati, s silo uveljaviti (doit etre imposee) akoravno bi žrtve bolele.

V katoliških krogih prevladuje sicer mnenje, da bi se glede te knjige ne bilo potrebno razburjati in da bi bilo najboljši in mirno mimo nje, kot se je zgodilo pri prvi, ako bi jo simptomatično ne kazali, da se v protikatoliških krogih svetovne politike izemuje, kakor že leta 1922., ofenziva proti Poljski, ki je gotovim svobodnimiselnim krogom jako nesimpatična.

Angleška vlada uživa še vedno zaupanje parlamenta

Labouristi in liberalci za vlado — Dva levičarska labourista na predlog MacDonalda izključena — Gandi se pogaja

London, 17. julija. AA. Na večerajšnji seji spodnje zbornice je dobila vlada pri glasovanju o nezaupnici, ki jo je predlagal Baldwin, veliko večino. Proti resoluciji je glasovalo 312 poslancev, za pa 241. V resoluciji je opozicija protestirala proti izpremembi vladne politike v vprašanju zaščitnih carin in zahtevala, naj se racionalizira imperialna produkcija.

Zakladni minister Snowden je odklonil predlagano resolucijo in dejal, da ne morejo dominioni odobriti politike imperialne svobodne trgovine, ki ne bi koristila angleškemu poljedelstvu.

Lloyd George je ostro obsodil resolucijo.

Ministrski predsednik je v odgovoru naglašal, da bo o tem vprašanju lahko razpravljala imperialna konferenca. Ta razprava se bo gibal v mejah zahtev in potreb dominionov in Anglije. Vlada bo zavzela zaradi tega vprašanja stališče in pustila strankam, da bodo o zaščitni carini svobodno izrazile svoja mnenja. Vlada je pripravljena razpravljati z dominioni o vseh predlogih za čim tesnejšo gospodarsko in politično zvezo britskega imperija.

London, 17. julija. as. Danes popoldne so levi radikalni člani delavske stranke povzročili v poslanski zbornici nemirno sceno, ker vlada ni hotela dati dovolj obširnega poročila o položaju v Indiji. MacDonald je bil prisiljen, da je predlagal izključitev pristaja lastne stranke Brockwaya »radi nepokorščine nasproti govorniku«. Ko je bil ta predlog po velikem hrupu sprejet z veliko večino, je levi radikalni poslanec Beckett

zagrabil žezlo, ki od starodavnih časov leži na predsedništvu poslanske zbornice ter ga je hotel odnesti iz seje dvorane, da bi s tem prekinil sejo. Pri izhodu pa mu je zbornični uradnik iztrgal žezlo in ga zopet položil na predsedniško mizo. To je bilo prvič v zgodovini angleškega parlamenta, da je poslanec poskušal s odstranitvijo žezla preprečiti sejo. Ko se je hrup nekoliko polegel, je Macdonald ponovno zahteval, da se izključi poslanec Beckett radi neupoštevovanja. Poslanec Beckett je bil z veliko večino 324 proti 4 glasovom za nedoločen čas izključen od seje poslanske zbornice.

London, 17. julija. p. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« doznava z indske strani, da se vodijo neoficijelna pogajanja med britansko vlado in Gandijem. Gandi naj bi ustavil akcijo za mešansko neposlušnost ter bi pričel oficijelno pogajati se za bodočnost Indije.

Nova zmaga Jugoslavije v Montevideo

Montevideo, 17. jul. AA. Tekme za svetovna prvenstva v nogometu se nadaljujejo. Cilsko moštvo je porazilo mehiško reprezentanco s 3:0.

Montevideo, 17. julija. Pri današnjih tekmah je nastopila Jugoslavija proti Boliviji. Zmagala je Jugoslavija z nepričakovanim uspehom 4 : 0.

Nj. V. kralj Aleksander v Bosni

Sarajevo, 17. julija. AA. Včeraj ob 2.30 je prispel Nj. Vel. kralj v Han Pjesak. Nj. Vel. kralj je krenil iz Topole preko Lazarevca, Valjeva, Loznice, Zvornika in Vlastenice. V Han Pjesku je pozdravil kralja v imenu prebivalstva drinske banovine ban Velja Popović. Po kratkem oddihu je Nj. Vel. kralj sprejel bana drinske banovine Veljo Popovića. Kralj se je vsestransko zanimal za socijalne, gospodarske in kulturne razmere v drinski banovini. Zatem je Nj. Vel. želel podrobna pojasnila o vremenski nesreči, ki je zadela poljedelce in zadrage v visokem okraju.

Potovanje predsednika vlade po Bosni

Ljudstvo mu povsod prireja tople ovacije

Sarajevo, 17. julija. Včeraj ob 4 popoldan je krenil predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković preko Borja v Kotor Varoš. Takoj se je napotil na strezko načelstvo, kjer ga je sprejel in pozdravil srezi načelnik Dušan Rakić. Predsednik vlade je z zadovoljstvom vzel na znanje poročilo strezkega načelnika o poveljni stanju sreza. Predsednik vlade je nato pregledal vsa uradna poslopja in priporočal uradnikom, naj delajo samo v interesu ljudstva, pri čemer naj se držijo načel manifesta Nj. V. kralja in julijske deklaracije vlade. Povsod je našel predsednik vlade popoln red. Istotako je bil zadovoljen z redom v sodišču, kakor tudi v zemljkunjižnemu uradu, v davčni upravi, v šerjatskem sodišču, v cestni upravi, občini in ljudski šoli. Zlasti je g. predsednik vlade vzel z velikim zadovoljstvom na znanje, da občinski svet deluje popolnoma složno. Medtem pa se je bila že raznesla po mestu vest o prihodu predsednika vlade in meščani so se v velikih gružah zbirali pred uradnimi poslopji, ki jih je pregledoval general Živković. Meščani so priredili predsedniku vlade povsod, kjer so ga videli, tople udanostne ovacije.

Brüning bo vladal brez parlamenta

Berlin, 17. julija. Predsednik Hindenburg je uzakonil nove davčne predloge, katere je reichstag odklonil, po § 48 ustave.

Ako bi reichstag, ki ima pravico tak zasilni dekret, kateri se mu mora takoj predložiti, razveljaviti, to v resnici storil, je državni kancler Brüning od predsednika republike že pooblaščen, da reichstag razpusti.

Berlin, 17. julija. as. Potem, ko je bil konflikt med državnim predsednikom Hindenburgom in ministrskim predsednikom Braunom zvečer poravnat s tem, da je pruska vlada zopet dovolila organizacijo Stahlhelma v porenjski in westfalski provinci, je danes Hindenburg preklical svojo besedo, da ne bo potoval v Porenje, temveč se bo po programu 18. julija udeležil najprej proslav v Palatinski, potem pa bo odšel od tam preko Mainza v Porenje.

Tudi Tardieu vlada brez parlamenta

Pariz, 17. jul. p. Danes je bil objavljen dekret, po katerem dobi vlada pravico, razpolagati s kreditom 1 milijarde 150 milj. frankov v narodne obrambne potrebe. Ta kredit je bil odobren le od parlamentarnega odbora, a ni mogel biti izglasovan od parlamenta, ker je med tem predsednik vlade Tardieu objavil dekret o zahtevanju parlamenta. V takem slučaju ima predsednik republike po francoski ustavi pravico, da stavi potom dekreta kredit na razpolago.

Odmev madjarskega odgovora

Pariz, 17. julija, d. V ospredju politične diskusije stoji odgovor madjarske vlade na Briandovo spomenico. Odgovor, ki je že sam na sebi naravnost izjaven, dobiva še večji pomen, če se razmotri v zvezi z italijanskim in nemškim. Lahko se reče, da je madjarski odgovor kopija italijanskega, dočim se nemški izraza revizije mirovnih pogodb sicer skrbno izogiba, v stvari pa enako predpostavlja izpremembo sedanjega političnega stanja v Evropi kot predpogoj Zveze evropskih narodov. Imamo torej opraviti z eno in isto linijo, ki jo madjarska nota najbolj krepko in najmenj prikrito odčrtava.

Po uvodu, ki pomeni v stvari nebitven kompliment Franciji, meni madjarska vlada, da bi v nameravani Zvezi evropskih držav morala biti izključena vsaka neenakopravnost, ki danes faktično ovira nekaterim državam svobodno izvrševanje njihove suverenitete. »Nekatere obstoječe pogodbe so popolnoma nasprotno principom, ki stremijo za mirovno organizacijo evropskega občestva. Te pogodbe se n. u. gle prevzeti v organizaciji nove Evrope, ne da bi se ogrozila medsebojna harmonija držav in narodov, ki bi bili člani evropske Unije.«

V nadaljnjih izjavah se priključuje madjarska vlada načelu Briandove spomenice, da evropska unija ne sme zmanjšati avtoritete Društva narodov. Nasprotno, bistvenih pogojev za ustanovitev unije je po mnenju Budimpešte spopolnitev nekaterih praznin v statutu Društva narodov in apliciranje nekaterih določb pakta Društva narodov, ki se da-

nes ne izvajajo. Potem pa pravi madjarski odgovor dobesedno:

»Čeprav se madjarska vlada zaveda, da nameravana konferenca (ki naj bi v jeseni diskutirala ustanovitev evropske unije) ne bo pretresala vprašanja revizije gori omenjenih (mirovnih) pogodb, bi vendar ne mogla sprejeti take rešitve problema, ki bi, izključujoč tudi v bodoče možnost take revizije, sedanje po teh pogodbah ustvarjeno stanje kot nespremenljivo stabilizirala.« Po mnenju madjarske vlade bi se moral najti ali v okviru Unije ali pa izven nje kakšen način, po katerem bi se mogla taka prečica politična vprašanja med državami, članicami federacije, reševati. Vprašanje enakopravnosti držav, ki v sedanji organizaciji Društva narodov ne obstoja, bi se moralo v evropski Uniji rešiti povoljno.

Ogrska vlada nato opozarja na vprašanje narodnih manjšin, ki da se tiče Ogrske bolj nego katerekoli druge evropske države. Sicer je ogrska vlada soglasna z Briandovo spomenico, da evropska Unija ne more obravnavati problemov, ki spadajo izključno pod kompetenco Društva narodov, med katere spada tudi narodno manjšinsko vprašanje. Vendar pa ogrska vlada to stvar tukaj omenja, ker, ako bi se narodne manjšine zadostno ne zaščitile, bi to bila največja ovira za pomirjenje Evrope.

Končno pravi ogrska vlada, da bi bilo z ozirom na interes, ki ga ima za Madjarsko balkanski polotok, želeli, da bi se v evropsko Unijo pritegnila tudi Turčija, s katero je Ogrska zvezana po tradicionalnem prijateljstvu.

Odgovor Madjarske vlade je izzval tu ve-

liko nejevoljo tako v levičarskem kakor v desničarskem časopisu. Nihče ne dvomi, da je odgovor Madjarske bil inspiriran od Mussolinijeve Italije, v čemer potrjuje Evropo tudi istočasno pisanje in ton fašističnega tiska, ki škodoželjno komentira ne samo madjarsko, ampak tudi nemško noto. »Popolo d'Italia« iz-
vaja namreč, da se odgovori na Briandovo noto ostro ločijo v one, ki brezpogojno hočejo ohranitev statusa quo v Evropi, in v one, ki bodisi izrecno bodisi implicitno stremijo za revizijo verzajske mirovne pogodbe, dočim nevtalne države pravijo: »Prosim Vas gospodje, prizanesite nam s svojimi spori!« Iz tega izvaja glasilo g. Turati, da bo konferenca o evropski Uniji doživela le fiasko.

Francosko desničarsko časopisje je istega mnenja, naglašujoč, da so v bistvu odgovori Italije, Nemčije in Madjarske identični, ker stavljajo nenadoma na dnevni red vprašanja, od katerih bi se nekatera mogla diskutirati pozneje, ko bi prišel ugoden moment, zdaj pa so vstanu le komplicirani itak neugodno politično situacijo Evrope. Levičarsko časopisje pa, kljub temu, da tudi zanj revizionistične težnje, izražene v omenjenih odgovorih, pomenijo opasnost za mirno diskusijo panevropskega problema, upa, da bo splošna želja po miru in evropskem sodelovanju, ki ga vse države iskreno želijo in ki ji vsi odgovori odkritosrečno dajo izraza, privedlo do plodovite diskusije s pozitivnimi rezultati za bodočnost. Res pa, da odgovor Madjarske nobenega miroljubnega in iskrenega pristaša evropske federacije ne more posebno veseliti.

Neuspeh emisije avstr. posojila v Londonu

London, 17. jul. as. Kakor doznava vaš dopisnik iz avtentičnega vira v londonski City, je imela večerajšnja emisija avstrijskega zunanega posojila neuspeh kljub temu, da je bilo podpisovanje predčasno zaključeno. Londonska tranša je znašala 3 milijone funtov, od katerih pa je bilo po dosedanji cenvitvopodpisanih samo 600.000 funtov.

Grčija odpovedala trg. pogodbo z Bolgarijo

Atene, 17. julija. AA. Grško ministrstvo zunanjih zadev sporoča, da je grški poslanik v Sofiji po instrukcijah istega ministrstva odpovedal bolgarski vladi trgovinsko pogodbo, sklenjeno med Grčijo in Bolgarijo. Grški minister zunanjih zadev Mihalakopoulos je pri tej priliki izjavil, da je bila Grčija prisiljena to storiti zaradi nepomirljivosti Bolgarije v vprašanju trgovskega sodelovanja, zlasti po povišanju carinskih tarif.

V Aleksandriji je mir

London, 17. jul. AA. Po zadnjih nemirih v Aleksandriji so oblasti povsod vzpostavile mir in red in mesto je mirno. Mase niso napadale tučev in kakor se je pozneje izkazalo je umrl Italijan, ki je bil naveden v listi mrtvih, za srčno kapjo. Proti Aleksandriji ploveta dve angleški vojni ladji, oklopnici »Elisabeth« in »Ramillies«.

Smrt mehikanskega nadškofa

Newyork, 17. julija. as. Mehiki nadškof Miguel de la Mora, ki je v cerkvenem sporu igral veliko vlogo, je umrl v kraju St. Louis Potosi. De la Mora je v časih cerkvenega konflikta v Mehiki večkrat obiskal papeža in posredoval pri mehiki vladi.

Nezgoda avtomobila kralja Alfonza

London, 17. julija. AA. Avto, s katerim se je vozil španski kralj Alfonz, je zadel danes v Hyde parku v dvosedežni avto, ki ga je vodila neka ženska. Stekla na kraljevem avtu so se razbila, dočim je bil mali avto poškodovan. Ranjen ni bil nihče. Kralj Alfonz se je informiral o dami, ki je vodila avto, in je nato nadaljeval vožnjo proti Budkinghamski palači, kjer je zajtrkoval s kraljem Jurijem. Vrne se v Španijo jutri.

Lordi ne marajo žensk

London, 17. julija. as. Gosposka zbornica je večeraj po dolgi debati s 53 glasovi proti 49 odklonila predlog lorda Asterna, da se ženskam dovoli sedež v gosposki zbornici.

Ruski emigrant umrl od lakote

Pariz, 17. julija. as. Ruski general Brummer, bivši pobočnik velikega kneza Nikolaja, je večeraj umrl v Parizu v veliki bedi. General je dosegel starost 73 let in se je revno preživljal kot nočni čuvaj v neki predmestni tovarni. Večeraj so ga umirajočega našli v cestnem jarku in spravili v bolnico, kjer je kmalu umrl. Umrl je direktno od glada.

Velik potres v Guatemali

Newyork, 17. julija. as. V pokrajini Jalpatagua v Guatemali je bil velik potres, ki je napravil veliko škodo. Na nekem podeželskem posestvu se je podrla hiša in zasula 13 delavcev. V Jalpatagui in okoliških vaseh se je podrlo 97 hiš.

Sama se je zažgala

Budimpešta, 17. julija. as. Na strašen način je poskušala izvršiti samoumor 60letna Marija Csaszar. Legla je v kopalno banjo, se polila s petrolejem in bencinom in zažgala. Domači so takoj prihiteli na pomoč, pa se je tako silovito branila, da so ji morali zvezati roke in noge, na kar so jo spravili v bolnico s težkimi opeklinami.

Odgovori na Briandovo spomenico

Vsi soglašajo in vsi imajo svoje posebne poglede

Angleški odgovor

Pariz, 17. julija. AA. Preliminarni odgovor angleške vlade na Briandovo spomenico o federaciji evropskih držav angleška vlada spremlja Briandove predloge z največjo simpatijo in obljuba francoski vladi sodelovanje, da bi se evropske države še bolj združile, kar bo pojačalo jamstva proti vojni. Angleška vlada se iskreno nadeja, da bo francoska inicijativa poglobila medsebojno zaupanje med narodi ter omogočila gospodarsko kooperacijo. Suverenost vsake države je pač treba zavarovati, obenem pa je treba tudi spoštovati zveze, ki obstojajo med posameznimi skupinami držav. Ako nameni francoske vlade gredo za tem, da postavijo gospodarska vprašanja v ospredje, jih bo angleška vlada vsestransko podpirala. Ni pa izključeno, da bo globlja proučitev teh vprašanj dokazala potrebo in nujnost novih in neodvisnih mednarodnih ustanov. Angleška vlada nadalje pravi, da si je težko zamisliti delovanje nove evropske organizacije, ne da bi ustvarila konfuzijo, rivaliteto in morda celo zmanjšala avtoriteto in vpliv ustanov Društva narodov. Nadalje opozarja odgovor angleške vlade na nevarnost, da bi ekskluzivna organizacija evropske unije mogla izzvati tekmovanje in celo sovraštvo v mednarodnem svetu. Zato predlaga, naj se prouči, ali je mogoče doseči Briandov cilj v okviru Društva narodov. Na Evropo omejena vprašanja je Društvo narodov opetovano reševalo. Angleška vlada je prepričana, da bi kazalo event. ustanoviti evropski odbor Sveta in skupščine Društva narodov in druge tehnične organizacije Društva narodov, s čimer bi bilo ustvarjeno ustrojstvo, ki bi podpiralo evropsko sodelovanje v najtesnejši obliki, ne da bi bile ustvarjene težkoče, ki bi iz nove neodvisne evropske ustanove nastale za Društvo narodov. Naposled predlaga odgovor angleške vlade, naj bi bila spomenica Brianda postavljena na dnevni red razprave predstoječe skupščine Društva narodov.

Bolgarija

Sofija, 17. julija. AA. Odgovor bolgarske vlade na Briandov memorandum ima dva dela. V prvem bolgarska vlada izjavlja, da načelno sprejema Briandov misel, ter izraža željo po sodelovanju med evropskimi državami. V drugem delu podaja bolgarska vlada konkretno izjavo o posebnem stališču bolgarske vlade do posameznih vprašanj. Katera so ta vprašanja, še ni objavljeno. Odgovor bo poslan v Pariz v soboto 19. t. m.

Belgija

Bruselj, 17. julija. as. Danes popoldne je bil izročen v Parizu odgovor belgijske vlade

Delovni program balkanske konference

Ženeva, 17. julija. AA. Mednarodni urad za mir v Ženevi, ki je prevzel organizacijo balkanske konference, objavlja poročilo, iz katerega izhaja, da je vseh 6 balkanskih držav, ki tvorijo balkanski polotok pristalo na to konferenco. Vse balkanske države bodo poslane na konferenco svoje opazovalce, vendar brez uradnega pooblastila in značaja. Konferenca se bo otvorila 5. oktobra v Atenah v dvorani grškega parlamenta, ki jo je parlament stavil konferenci na razpolago. Odbor, ki mu načeljuje bivši predsednik grške vlade Papanastasin in čegar člani so zastopniki vseh balkanskih držav, bo določil definitivni dnevni red po temle načrtu:

Komisija za trgovinska pogajanja

Belgrad, 17. julija. z. Do 1. avgusta t. l. bodo imenovane vse komisije, ki bodo vodile trgovinska pogajanja s Poljsko v Varšavi, s Turčijo v Carigradu in z Albanijo v Belgradu, Bolgarska

na Briandov memorandum. Dasi belgijski odgovor priznava potrebo močnega sodelovanja, zastopa vendar mnenje, da se to sodelovanje ne sme vršiti v okviru nove organizacije, temveč s tem, da se močnejše izgradi Društvo narodov. V nasprotju s francosko noto zahteva belgijski odgovor, da se politični problemi ne stavljajo v ospredje, temveč samo gospodarski. Današnji gospodarski položaj zahteva močno sodelovanje narodov na gospodarskem polju, kateremu potem brez nadaljnjega lahko sledi tudi politično zблиžanje.

Portugalska

Lizbona, 17. julija. AA. Minister za zunanje zadeve je izjavil, da je portugalska vlada izročila poslaniku Francije svoj odgovor na Briandovo spomenico o evropski Uniji 12. julija. Portugalska vlada sprejema načelo intimnega sodelovanja med evropskimi državami, vendar želi, naj bi veljaja Društva narodov ne bila eknjena. Težave bodo nastale v vprašanju kolonij. Pakt o Uniji evropskih držav naposled ne sme motiti obstoječih odnošajev z Brazilijo in dosedanji pakti z drugimi državami morajo še nadalje veljati.

Finska

Pariz, 17. julija. AA. V svojem odgovoru na Briandov memorandum izjavlja finska vlada, da z živo simpatijo sprejema splošno idejo memoranda in pozdravlja inicijativo Francije kot znak, ki kaže, da v Evropi začenja zoreti misel po kar najtesnejši organizaciji in sodelovanju med evropskimi narodi. Dalje finska vlada izjavlja, da evropska federacija ne bi smela oslabil Društva narodov, temveč bi morala z njim sodelovati. Na koncu finska vlada predlaga ustanovitev ankete komisije, ki naj podrobno prouči memorandum in odgovore raznih vlad nanj.

Latviška

Pariz, 17. julija. AA. Odgovor, ki ga je latviška vlada poslala na Briandov memorandum, izraža mišljenje, da ne bi smel biti niti en narod izključen iz evropske federacije in da ta federacija ne bi smela oslabil ugleda Društva narodov. Letonska vlada misli, da bi bilo treba sklicati evropsko konferenco kot edini organ evropske zajednice.

Albanija

Tirana, 17. julija. AA. Albanska vlada je izročila francoskemu zastopniku v Albaniji dogovor na Briandov načrt o federaciji evropskih držav. Albanska vlada soglasa s francosko inicijativo in pravi, da bi bilo umestno najprvo proučiti gospodarska vprašanja. Albanska vlada je mnenja, da nova politična tvorba ne sme zmanjšati pomena in veljave Društva narodov.

Kraljica-vdova Marija pride na Bled

Bukarešt, 17. julija. as. Romunska kraljica-vdova Marija in princesinja Ileana se 19. julija odpeljeta na Bled. Po večdnevnem bivanju na Bledu se bosta odpeljali v Avstrijo in Nemčijo, kjer se bosta v Beyreuthu udeležili tamkajšnjih prireditvev, po enem mesecu pa se bosta vrnili domov.

Zlati doktor

Zagreb, 17. jul. p. Danes ob pol 11 dopoldne se je vršila promocija dr. Jurija Arnolda za zlatega doktorja filozofske fakultete v Zagrebu. Akademski senat je želel, da bi se ta svečanost vršila na dostojen način na univerzi, vendar je jubilat to odбил, ker se je zato zlata promocija vršila v njegovem zasebnem stanovanju. Dekan filozofske fakultete dr. Stjepan Matičević je v imenu zagrebskega rektorja opisal, kako je dr. Arnold pred 50 leti, 17. julija 1880 promoviral kot prvi doktor zagrebske filozofske fakultete. V priznanju njegovega dela mu zato izroča svečano diplomu zlatega doktorata. Nato se je dr. Arnold z rektorjem vpisal v knjigo doktorjev zagrebske univerze.

Danes odpeljejo »Karadjordje« v Kraljevo

Biograd na moru, 17. julija. p. Dela za čiščenje in urejevanje »Karadjordje« gredo h koncu. Remorkerji so pričeli z izpraznjevanjem vode. Spretni del »Karadjordje« je že popolnoma očiščen. Ker se je mislilo, da je morda še več žrtev katastrofe; se je tudi natančno pregledal ves spodnji del parnika. Sedaj ko je »Karadjordje« očiščen, je razvideti, da je škoda veliko večja, kakor se je prvotno mislilo. Skoraj vsi sestavni deli so potrebni popravila. »Karadjordje« bo mogel stopiti v promet šele v začetku 1931. Nekateri deli ladje se bodo popravili v ladjedelnici v Kraljevi, drugi pa v splitskem doku.

Split, 17. jul. p. Danes je enajsti dan po katastrofi v Pašmanskem kanalu. Vse do danes je tical »Karadjordje« v sipini. Delavci so noč in dan popravljali vsaj za silo poškodbo, da bi se tako parnik spravil v ladjedelnico. Okrog ladje so zgradili širok obroč. Snoci so se vršila zadnja dela na obroču. Danes jutraj so elevatorji na remorkerjih dvignili ladjo iz peska ter ga spravili v bolj globoko vodo. Tukaj se je »Karadjordje« usidral, kjer ostane do jutri ob 8, ko ga dva remorkerja vojne mornarice spravita v ladjedelnico v Kraljevici.

Sibenik, 17. jul. z. Preiskava, ki jo vodi sibeniški pristanišni poveljništvo, kot kompetentna pomorska oblast, o katastrofi v Pašmanskem kanalu, se bliža h koncu. Zaslišana je bila vsa posadka »Karadjordje« ter se je o tem napravil obširen zapisnik. Sedaj se pričakuje spisi italijanskih oblasti o zaslišanju »Morosinijeve« posadke. Nato bo tukajšnje poveljstvo izreklo svojo sodbo o krivdi nesreče.

Število tučev v Dalmaciji raste

Split, 17. julija. p. Čeprav se je mislilo, da bo katastrofa »Karadjordje« imela za posledico zmanjšanje števila obiskovalcev naše rivijere, se lahko danes že z gotovostjo reče, da se je to število znatno povišalo. Posebno množičevilno so turisti iz Avstrije in Nemčije. V Dalmaciji so prišli tudi trije nemški časniki. Podali so se na lice mesta, kjer se je zgodila nesreča.

Izločitev iz soc. zavarovanja

Belgrad, 17. julija. AA. Glede na vlogo centralne industrijskih korporacij je minister za socialno politiko in narodno zdravje odločil, da se iz obveznosti delavskega zavarovanja izločijo kmetje-najemniki gozdnoindustrijskih podjetij.

Razne vesti iz naše države

Belgrad, 17. julija. AA. Na inicijativo centralne industrijskih korporacij je minister financ izdal formalni sklep, ki obvezuje vse državne blagajne za sprejemanje drobiža po 0,05, 0,10 in 0,25 Din v neomejenih množinah.

Belgrad, 17. julija. p. Seleksijska stanica v Skoplju je prevzela nase vsa dela za kampanijo za izvoz opija iz Južne Srbije. Seleksijska stanica v Novem Sadu prične delovati prvega avgusta.

Belgrad, 17. julija. z. Po uradnih podatkih je bilo v mesecu juniju izvoženo v Bordeaux 95 vagonov živih svinj, to je za 35% več nego v maju.

Belgrad, 17. julija. p. Generalna davčna direkcija bo te dni razpravljala o vprašanju, če so izdajatelji časopisov dolžni plačevati davek na poslovni promet.

Gospodarska kriza v Romuniji

Bukarešt, 17. julija. as. »Lupta« objavlja danes izjave generalnega tajnika ministrskega predsednika, ki jih je dal zastopnikom listov o nedavnih izgredih v Bukovini. Izjavil je: »Agitacije v zadnjem času niso bile protizidovske značaja, temveč so bile posledica obupnega položaja, v katerem se nahaja romunsko kmečko prebivalstvo radi gospodarske krize. Začela se je žetev in kmetje nimajo nobene možnosti, da bi žetev ugodno izkoristili, tako da morajo pri bankah najemati kredit, za katerega morajo plačevati visoke obresti. Zato je samo po sebi umevno, da je kmečko prebivalstvo v takem položaju zelo lahko pripravilo do tega, da se da zapeljati od neodgovornih elementov, ki hočejo izpodkopati ugled oblasti.« Notranje ministrstvo je izdalo komuniké, v katerem pravi, da je radi zadnjih dogodkov v Bukovini in z ozirom na položaj v Besarabiji vlada prepovedala organizacijo tako zvane protizidovske »železne roke«.

Iz letalsiva

Rim, 17. julija. AA. Rezervni pilot Lombardi je z letalom tvornice »Fiat« odšel na turistični polet v vzhodne dežele. Včeraj je prispel do Moskve. Skoraj istočasno je civilni pilot Breda odletel proti Avstraliji.